

Forord

Med denne årbog ønsker Københavns Universitet at give en fyldestgørende dokumentation for sine mange aktiviteter.

For et foretagende af Københavns Universitets størrelse må der nødvendigvis blive tale om en omfattende publikation, som ikke kan blive nogen »læse-letbog«. Men forhåbentlig vil den kunne fungere som et opslagsværk, i hvilket forskellige læsere vil kunne finde ny information om aktiviteter, der har deres specielle interesse.

Et stort antal af universitetets ansatte har leveret bidrag. Arbejdet har været særlig stort for institutbestyrerne, der under stramme tids- og omfangsmæssige begrænsninger, har skullet levere en fagligt forsvarlig beskrivelse af forskningsaktiviteterne.

Informationssekretariatet har samlet bidragene, og sekretariatet vil i de kommende årbøger fortsat arbejde på at gøre universitetets årbog så overskuelig og anvendelig som mulig.

Informationssekretariatet

Oktober 1991

Hvis man vil i kontakt med Københavns Universitet:

Universitetet er en offentlig institution, og står til rådighed for alle, ikke bare for de studerende. Har man brug for at komme i kontakt med universitetet eller en af dets ansatte er der flere muligheder:

Kender man navnet på det institut, der arbejder med de emner, man ønsker oplysninger om, eller hvor den medarbejder, man ønsker at tale med, er ansat, kan man benytte foranstående adresseliste, hvor alle institutternes adresser og telefonnumre er opført.

Er man i tvivl om, hvor man skal henvende sig, kan man skrive til:

Københavns Universitet
Nørregade 10, Postboks 2177
1017 København K
Telegramadresse: UNIVCOP
Telex: 22221 unicon dk
Telefax: 33 91 18 28

eller man kan ringe til:

Telefon 33 91 08 28

Henvendelsen vil så blive dirigeret til den rette modtager.

Rektorsberetning

1. Som berørt i forrige årsberetning vedtog Fællesrådet med et bredt flertal i foråret 1990 en foregribelse af emnet for optagelsesplader på de valdegrandede udførelser. For Københavns Universitet blev virkningen særlig tydelig for Det humanistiske Fakultet, som fik et betydeligt antal nye studerende. Hvis denne tendens blev fastholdt, så kom det til at betyde en betydelig udvikling for universitetet i forhold til uddannings- og udførelsesområdet.

2. Fællesrådet vedtog på en ny studieplads indledende konsultationer om de muligheder for forskellige, treårige bachelorstudier i flere universitetslag. I foråret 1990 meddelte ministeriet, at studerende ved de humanistiske og naturvidenskabelige fakulteter fremtidig kun kunne optages som bachelorstuderende. Medtænkt blev en kombination af indledende konsultationer og en undersøgelse af muligheder for en løsning af et muligt på Det naturvidenskabelige fakultet og på forskellige problemer. Snarere overfor ministeriet påtog sig de to fakulteter samarbejde om at skabe attraktive bachelorstudier af et høj kvalitet som de andre bachelorstudier. Et udførelses spørgsmål af stor betydning er overgangsmulighederne fra bachelorer til hovedfagsstudier. Der er universitetets anse og forbindelse, arabiske der har gennemført et bachelorstudium og som kan og vil gennemføre et hovedfagsstudium, også vil få adgang til det.

3. De så enderne for optagelse til de valdegrandede udførelser er nu i overensstemmelse med bestemmelser under Plan nr. 1991, men den endelige indvilling herom skal først gennemføres udover sommeren. Fremtidig kan de så studerende optages via en prøve. I forhold til optagelsesprocedurer, som fastsættes af det enkelte fakultet i samarbejde med tilhørende fakulteter udføres i forhold til grund af den nye udførelse kunne Københavns Universitet pr. 1. august kan give afbøjningsoplysninger til potentielle nye studerende som også kan være i overensstemmelse med bestemmelserne som følger af den offentlige debat om de mange nye regler som erhvervsretlige, overgangsordninger, bachelorkræs, garantivotering, etc.). Der må fremtidig afbøjelse endnu flere ressourcer til at informere om reglerne senere – og ændringer bør holdes ud i god tid fra ministeriet.

4. Året 1990 blev et gennembrudsår for EF's interna-

tionale og ECU's studieprogram. De kommende år vil være afgørende for Københavns Universitet at være i stand til at studere et eller to semestre ved EF's universiteter og studere i Visitingprogrammet i samarbejde med EF's studieprogrammer. EF, som vil give studerende en god studieoplevelse ved at være i stand til at supplere til de valdegrandede udførelser ved EF's universiteter via NORDPULS' studieprogram. Ved siden af EF's studieprogram vil Københavns Universitet også være i stand til at supplere til de valdegrandede udførelser ved EF's universiteter. Der er derfor behov for at undersøge mulighederne for at gennemføre et studieprogram af EF's studieprogram i samarbejde med EF's studieprogram og EF's studieprogram. For Københavns Universitet vil det være væsentligt at undersøge mulighederne for at få flere udenlandske studerende til at komme til Københavns.

5. Internationaliseringen indebærer i sig selv en betydelig udvikling af studierne. På mange måder vil det betyde for os at få en større og mere international udførelse af EF's studieprogram. Hertil kommer en udvikling af de EF's studieprogrammer som for Københavns Universitet vedkommende vil være overensstemmende udføres ved Det humanistiske Fakultet. På længere sigt vil det betyde for os at få flere udenlandske studerende til at komme til Københavns og ved Det naturvidenskabelige Fakultet. Udviklingen af de EF's studier har været stærkt betydningsfuld og et vigtigt udtryk herfor for ministeriet EF's.

6. Den gældende styringslov understøtter universitetets mission inden forskning og undervisning, og denne styringslov understøtter universitetet i forhold til understøtte og i forhold til at give et udtryk til universitetet i forhold til at understøtte forskningen inden for EF's studieprogram. I forhold til EF's studieprogram vil det betyde for os at få flere udenlandske studerende til at komme til Københavns og ved Det naturvidenskabelige Fakultet. Udviklingen af de EF's studier har været stærkt betydningsfuld og et vigtigt udtryk herfor for ministeriet EF's.

Rektors beretning

1. Som forudset i forrige årsberetning vedtog Folketinget med et bredt flertal i foråret 1990 en forøgelse af antallet af optagelsespladser på de videregående uddannelser. For Københavns Universitet blev virkningen særlig følelig for Det humanistiske Fakultet, som fik et betydeligt antal nye studerende. Hvis denne tendens kan fastholdes i de kommende år, er der tale om en glædelig udvikling for et fakultet, som ellers var truet af »udtørring« på grund af stadigt faldende optagelsestal.
2. Folketingets vedtagelse om nye studiepladser indelbar samtidig et ønske om oprettelse af egentlige, treårige bachelorstudier i flere universitetsfag. I foråret 1990 meddelte ministeriet, at studerende ved de humanistiske og naturvidenskabelige fakulteter fremtidig kun kunne optages som bachelorstuderende. Meldingen herom kom så sent, at indførelsen af bachelorordningen fra efteråret 1990 blev en hastværksopgave, hvis løsning ikke mindst på Det naturvidenskabelige Fakultet rejste betydelige problemer. Stillet overfor et ministerielt pålæg vil de to fakulteter naturligvis søge at skabe attraktive bacheloruddannelser af så høj kvalitet som de givne betingelser tillader. Et udestående spørgsmål af stor betydning er overgangsmulighederne fra bachelor til hovedfagsuddannelse. Det er universitetets ønske og forhåbning, at alle der har gennemført et bachelorstudium og som kan og vil gennemføre et hovedfagsstudium, også vil få adgang til det.
3. Også reglerne for optagelse til de videregående uddannelser er nu i støbeskeen. Nye bestemmelser træder i kraft i 1991, men den endelige udmelding herom tilgik først universiteterne tidligt på sommeren. Fremtidig kan en del studerende optages via en kvote II efter en optagelsesprocedure, som fastsættes af det enkelte fakultet i samspil med tilsvarende fakulteter andre steder i landet. På grund af den sene udmelding kunne Københavns Universitet pr. 1. august kun give skitse-mæssige oplysninger til potentielle ny studerende om næste års kvote II-regler. Detaljerede regler ventes udarbejdet senere på efteråret. Den ny optagelsesprocedure indebærer en betydelig administrativ udfordring, og de førstkomende år vil antagelig få karakter af en forsøgsperiode. Optagelsen sommeren 1990 blev desværre præget af usikkerhed hos arrangørerne som følge af den offentlige debat om de mange nye regler (om erhvervsarbejde, overgangsordninger, bachelorkrav, garantikvotienter etc.). Der må fremtidig afsættes endnu flere ressourcer til at informere, når reglerne ændres – og ændringer bør meldes ud i god tid fra ministeriet.
4. Året 1989 blev et gennembrudsår for EF's internationale ERASMUS studieprogram. I de kommende år ventes stadig flere studerende fra Københavns Universitet at kunne få mulighed for at studere et eller to semestre ved et universitet andetsteds i Vesteuropa. Samtidig starter det ny TEMPUS program under EF, som vil give muligheder også for studieophold ved østeuropæiske universiteter. Og som supplement tilbydes videre studieudvekslinger mellem nordiske universiteter via NORDPLUS programmet. Ved siden af fungerer det særlige danske internationaliseringsprogram, finansieret af danske statsmidler. Internationaliseringsbølgen vil utvivlsomt blive forstærket i de kommende år, men samtidig vil det blive en væsentlig målsætning at forminske bureaukratiet i denne sammenhæng. For Københavns Universitet vil det også være væsentligt at øge strømmen den modsatte vej, så at flere udenlandske studerende vælger at studere i København.
5. Internationaliseringen indebærer i sig selv en kvalitetsudvikling af studierne. På mange andre måder foregår der overalt på fagene en studiemæssig kvalitetsudvikling i et samspil med uddannelsesudvalget under Konsistorium. Hertil kommer en udvikling af de åbne universitetsuddannelser, som for Københavns Universitets vedkommende endnu overvejende tilbydes ved Det humanistiske Fakultet. På længere sigt håber universitetet også at kunne udvikle åbne uddannelser i større omfang ved Det naturvidenskabelige og ved Det samfundsvidenskabelige Fakultet. Udviklingen af den åbne studier har været stærkt besværliggjort af et ujevnt udspil herom fra ministeriel side.
6. Den gældende styrelseslov understreger sammenhængen mellem forskning og undervisning, og denne sammenhæng ønsker universitetet fastholdt og understreget også i fremtiden. Alligevel må universitetet konstatere, at ministeriet fortsat afsætter ressourcer til særlige forskningsaktiviteter udenfor universitetsstrukturen. I årets løb er der således vedtaget en videreførelse af det bioteknologiske program, hvoraf en del har til huse i universitetets lokaler. Og et nyt, særligt instrumentcenter indenfor halvlederområdet har set dagens lys på H.C. Ørsted Institutet. Universitetet er naturligvis vitalt interesseret i en styrkelse af dets forskning, og begge de nævnte aktiviteter er eksempler på høj kvalitetsforskning, hvis lokalisering på universitetsområdet institutionen varmt støtter. Når det er sagt, må det dog tilføjes, at en fortsættelse af denne »center- og cigarkasse«-udvikling gennem 90'erne risikerer at fjerne megen attraktiv forskning fra universitetets øvrige aktiviteter. Konsekvensen bliver, at forskning der foregår i forreste linie kommer på afstand af undervisningen. Det en uheldig udvikling for det danske samfund og for universitetet. Universitetet bør ikke køres ud på et sidespor, men være den

centrale ramme for nyudviklinger i den offentlige, danske forskning.

7. Som i det øvrige samfund baseres universitetets virksomhed i tiltagende grad på anvendelse af edb. Det gælder såvel forskning som undervisning og administration. På sidstnævnte område har ministeriet lanceret en plan for et koordineret edb-system for alle universiteter og lærestalter. Planen omfatter økonomistyring, studieadministration og forskningsregistrering. Medens de to førstnævnte dele af den koordinerede edb-plan har været diskuteret i god forståelse med institutionerne, har der været en betydelig debat om forskningssiden. I debattens første faser var det universitetets forståelse, at ministeriet sigtede mod en detaljeret edb-registrering og overvågning af den enkelte lærers tidsanvendelse til forskning. I debattens senere fase har ministeriet pointeret, at dette ikke er tilfældet. Planen er i sin helhed forelagt universiteterne til høring, hvorefter den endelige udformning skal foregå i ministeriet i efteråret 1990. For Københavns Universitets vedkommende er forskningsvogtning og publikationsregistrering (PUF) indarbejdet som faste bestanddele af universitetets liv, og yderligere rutinemæssig forskningsregistrering forekommer ikke påkrævet.

8. Forskerrekrutteringsplanen har nu fungeret i en år-række, og det kan være rimeligt at bedømme virkningen. I årets løb har Konsistorium derfor haft en drøftelse af aldersfordelingen blandt de heltidsansatte lærere. Materialet er ikke opmuntrende. Indenfor store fagområder er der en betydelig koncentration af 45-50 årige, og det må konkluderes, at fornyelsen har været ganske utilstrækkelig. Med mindre der gøres en kraftig indsats for at rette op på nyrekrutteringen, truer stagnationen. Konsistorium drøftede en række modeller, der kunne fremme nyrekrutteringen, men næsten alle indebærer økonomiske problemer, der ikke synes løselige idag. Fra ministeriets side peges på frivillig overgang til deltidsansættelse for lærere i de ældre aldersklasser. Sådanne frivillige ordninger er gennemført i en række tilfælde, men kan ikke forventes at få et omfang, der kan give tilstrækkelig »luft« i systemet. Det er ikke for stærkt at sige, at det uløste fornyelsesproblem er en tikkende bombe under universitetets uddannelsessystem og dets forskning.

9. Folketinget vedtog foråret 1990 et mindre »forskningsforlig«, som bl.a. pegede på behovet for en styrkelse af ledelsen af forskningen på universiteter og lærestalter. Spørgsmålet er nøjere drøftet i en rapport fra Det forskningspolitiske Råd, offentliggjort sommeren 1990. På denne baggrund er en revision af styrelsesloven blevet ventileret i den offentlige debat og i drøftelser i Folketinget. En foreløbig drøftelse af emnekredsen fandt sted i Konsistorium i september

1990, på universitetets eget initiativ. Drøftelsen viste en stor åbenhed overfor styrelseslovsproblemerne hos Konsistoriums medlemmer, men – som man måtte forvente – også en betydelig spredning af synspunkterne. Det videre forløb af styrelseslovsdebatten vil ikke mindst afhænge af de politiske drøftelser herom i Folketinget. Hvad udgangen end bliver, må universitetet understrege vigtigheden af selvstyret og af den tætte forbindelse mellem forskning og undervisning. En overordnet målsætning må være at styrke Folketingets tillid til universiteters og lærestalters ansvarlighed i forvaltningen af ressourcerne, således at institutionerne fremover kan blive centralt placeret i den offentlige, danske forskningsindsats, jfr. denne beretnings punkt 6.

10. Universitetets økonomiske situation er fortsat betrængt og præget af gentagne budgetbeskæringer. I år har nedskæringerne været særligt følelige på Det lægevidenskabelige Fakultet, som har været nødsaget til at varsle afskedigelser af »fastansat« personale både indenfor VIP og TAP områderne. På VIP-siden vil afskedigelserne ske efter en forudgående faglig funktionsanalyse, medens afskedigelser af TAP-personale vil ske efter anciennitetsprincippet, såvidt det er fagligt forsvarligt. Sådanne afskedigelser af fastansat personale er en smertelig proces, såvel for fakultetet som for universitetet som helhed. Processen belaster samarbejds-klimaet og bliver derfor skadelig, ikke mindst for forskningens trivsel. Det er svært at se den logiske sammenhæng mellem et sådant, af finansloven nødvendiggjort tiltag, og regeringens og Folketingets udtalte ønske om at styrke grundforskningen.

11. Som et bidrag til den store europæiske nyorientering i 90'erne har universitetet inviteret en gruppe yngre lærere og studerende fra syv østeuropæiske universiteter til en uges ophold ved universitetet ved begyndelsen af forårssemestret 1991. Det er tanken, at gruppen skal få et indtryk af dagligdagens undervisning og forskning ved alle fem fakulteter. Ved at inkludere en aldersgrænse på 35 år i invitationen har universitetet villet understrege, at det ny samspil mellem Vesteuropa og Østeuropa bør være så fremtidsorienteret som overhovedet muligt.

Ove Nathan
Beretningen er afsluttet 20. september 1990.

Årsfesten

Universitetets årsfest den 22. november 1990 indledtes med William Byrd: »The Earle of Oxford's March« arrangeret af E. Horwarth og Mogens Andresen, og efter rektors og Studenterrådets taler fremførtes Franz Liszt: »Studentenlied« med tekst af J.W. Goethe.

Professor, dr.phil Thomas Bredsdorff holdt forelæsningen »At sige det usagte« og herefter fulgte Goffredo Petrassi: »Nonsense« med tekst af Carlo Izzo efter Edward Lear og Ildebrando Pizzetti: »Il Giardino de Afrodite« med tekst af M. Valgimigli efter Sappho.

Derefter uddeltes Københavns Universitets Undervisningspris 1990 efterfulgt af Carl Nielsen: »Alt skøven sig fordunkler« med tekst af Carsten Hauch og Niels W. Gade: »Der er så travlt i skoven« med tekst af Chr. Richardt.

Efter overrækkelsen af guld- og sølvmedaljer og promovering og proklamation af æresdoktorer, doktorer og Ph.D.'ere fremførtes »Hellig Flamme« af J.L. Heibergs og C.E.F. Weyses kantate ved Københavns Universitets fest i anledning af reformationens indførelse samt rektorskiftet 1839.

Festen afsluttedes med Johann Pachelbel: Kanon for tre stemmer med continuo arrangeret af Mogens Andresen.

For de musikalske indslag stod medlemmer af Royal Danish Brass, Studenter-Sangforeningens Lille kor og Store kor under ledelse af Niels Muus og Universitetskoret Lille Muko under ledelse af Jesper Grove Jørgensen.

Ved den efterfølgende festsaften i Det kongelige Teater opførtes operaen: »Siciliansk Vesper« af Giuseppe Verdi.

Immatrikulationsfesten

Immatrikulationsfesten afholdtes den 3. september 1990 og indledtes med Edward Gregson: »Prelude for an Occasion«. Efter Rektors tale til de ny-immatrikulerede fremførtes J.L. Heibergs og C.E.F. Weyses kantate »Hellige Flamme« og festen afsluttedes med Carl Nielsen: »Forspil til 2. akt af Saul og David«. Studentersangforeningen og FDF Helleruplund Brass Band under Arne Christensens ledelse medvirkede. Derefter fest i Konsistoriegården med musik og dans.

Rektor sagde bl.a.: Begyndelsen af studiet er en udfordring, også for den der er sikker på sit studievalg. Overgangen fra gymnasium eller HF til universitetet er hård kost, og gennemførelsen af et universitetsstudium helt frem til slutfasen er en stor og brydsom opgave med skrappere krav end dem, I har været udsat for tidligere. Men jeg håber da, at I vil finde, at studiet og arbejdet med det i sig selv rummer værdier, og at studieårene vil give jer en horisontudvidelse, som er sliddet værd.

Universitetet bliver undertiden, lidt uvenligt, kaldt et elfenbenstårn, et tilstøvet univers, hvor videnskabsfolk isolerer sig med deres forskning bag nedrullede gardiner, fjernet fra det virkelige liv, hvad det så er. Sådant skulle det ikke gerne forholde sig. Et levende, videnskabeligt miljø trives ikke i isolation, det har

brug for forbindelse udadtil, for udfordringer og frisk luft. Forskningen skærper netop evnen til opbrud fra vaneforestillinger, den søger frem mod nye sammenhænge, som før var skjult af forstenet rutine.

Set fra jeres synspunkt er det væsentligt at der foregår meget forskning, god forskning og levende forskning på det universitet, I læser på. Det er universitetsundervisningens særkende, at den er forskningsbaseret, at den bygger så tæt som muligt på videnskabelig begrundet indsigt. Ved at forbinde undervisning og forskning kan man gøre undervisningen tidssvarende, og man kan give studenten en forståelse af videnskabelig metode og en træning i at bruge videnskabelige tankegange.

De styrende organer

Rektoratet

Rektor

Professor, dr.phil. Ove Nathan genvalgtes ved rektorvalget foråret 1988 for perioden 1.6.1988-31.5.1991.

Prorektor

Lektor, mag.art. Leif Christensen genvalgtes ved prorektorvalget foråret 1989 for perioden 1.6.1989-31.5.1991.

Konsistorium

Rektor, prorektor og dekanerne for de 5 fakulteter er fødte medlemmer.

Ved valget til de styrende organer efteråret 1989 valgtes til Konsistorium 11 repræsentanter for det heltidsbeskæftigede lærerpersonale og 10 repræsentanter for det teknisk-administrative personale for perioden 1.12.1989-30.11.1992.

Ved valget til de styrende organer efteråret 1990 valgtes til Konsistorium 2 repræsentanter for det deltidbeskæftigede lærerpersonale og 10 repræsentanter for de studerende for perioden 1.12.1990-30.11.1991.

Konsistorium: Lovpligtige udvalg

Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg

Konsistoriums Valgudvalg

Periode: 1.1.1991-31.12.1992.

Konsistorium: Øvrige udvalg*Konsistoriums Stipendieudvalg*

Periode: 1.2.1991-31.1.1992.

Konsistoriums permanente Museumsudvalg

Periode: 1.12.1989-30.11.1992.

*Konsistoriums Forskningsudvalg**Konsistoriums Uddannelsesudvalg**Konsistoriums Informations- og Formidlingsudvalg**Konsistoriums Udvalg vedrørende internationale Anliggender**Konsistoriums Biblioteksudvalg**Konsistoriums Ligestillingsudvalg***Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg: Udvalg***Koordinationsudvalget vedrørende den fysiske Planlægning**Kantine- og rengøringsudvalget**Udvalget vedrørende Udgifter til Den centrale Administration og fælles Service*

Hvor intet andet er anført er udvalgenes valgperiode: 1.12.1990-30.11.1991

Kommissorium og sammensætning

Oplysninger om kommissorier for og den aktuelle sammensætning af Konsistorium, Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg samt ovennævnte udvalg findes i »Oversigt over de af Konsistorium og KF nedsatte udvalg 1990«, der fås ved henvendelse til Rektors Kontor, Frue Plads, Postboks 2177, 1017 København K.

Oplysninger om den aktuelle sammensætning af fakultets- og fagråd samt studienævn findes i »Vejviser 2 for Københavns Universitet 1990, Universitetets Styrende Organer« udgivet af Fællessekretariatet.